

ViableCities™

Smart, sustainable and attractive.

Underlag till Viable Cities arbete med Internationalisering

VIABLE CITIES RAPPORT 2019:3

Med stöd från

VINNOVA
Sveriges innovationsmyndighet

 Energimyndigheten

FORMAS

Strategiska
innovations-
program

Titel: Underlag till Viable Cities arbete med Internationalisering
Författare: Mikael Edelstam
Serie: Viable Cities Report 2019:3
ISBN: 978-91-7899-005-4
Utgiven: juni 2019
Utgivare: Viable Cities
Diarienummer: 2017-008299

Om Viable Cities

Viable Cities är ett program inriktat på innovation för smarta och hållbara städer. Det är ett av 17 strategiska innovationsprogram inom ramen för en gemensam satsning mellan Vinnova, Energimyndigheten och Formas. Syftet med satsningen är att skapa förutsättningar för Sveriges internationella konkurrenskraft och hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar. Viable Cities samordnas av KTH.

Om denna rapport

Denna rapport har tagits fram inom det strategiska projektet Internationalisering inom Viable Cities som underlag för programmets arbete med internationalisering.

Fritt tillgängligt med vissa rättigheter förbehållna. Viable Cities vill ha största möjliga spridning av de publikationer vi ger ut. Därför kan publikationerna utan kostnad laddas ner via www.viablecities.com. Vår hantering av upphovsrätt utgår från Creative Commons Erkännande-IckeKommersiell-DelaLika (läs mer på www.creativecommons.se). Det innebär i korthet att det är tillåtet att dela, det vill säga att kopiera, distribuera och sända, remixa, anpassa och bygga vidare på verket, på villkor att Viable Cities och författaren anges, ändamålet är icke kommersiellt och bearbetningar licencieras under samma villkor.

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Insatser 2018.....	4
3	Resultat 2018.....	5
3.1	Resultat från intervjuer	6
3.2	Resultat från enkäter	9
4	Sverige som kompetenscentrum för smarta hållbara städer	11
5	Viable Cities roll i det svenska systemet kring internationalisering	11
6	Former för internationell uppkoppling och bevakning.....	13
7	Insatsområde 1 – Omvärldsbevakning	15
7.1	Utmaningen med omvärldsbevakning.....	15
7.2	Så skulle ett stöd inom internationell omvärldsbevakning kunna börja utvecklas.....	16
7.2.1	Internationella nyheter i Viable Cities nyhetskanaler	17
7.2.2	Viable Cities webinarium med omvärldsbevakning.....	17
7.2.3	Omvärldsbevakningskarta.....	18
7.2.4	Samverkan med andra aktörer	18
8	Insatsområde 2 – Internationell uppkoppling.....	18
8.1	Uppkoppling mot ledande nätverk och stadsgrupperingar	20
8.2	Ledarskapsutveckling för internationalisering	21
9	Insatsområde 3 - Internationell synlighet på utvalda marknader och events	21
9.1	Deltagande på internationella events	21
9.2	Viable Cities Global Day	22
9.3	Viable Cities ambassadörsprogram	22
10	Insatsområde 4 - Synergier och koordinering i det svenska systemet	22
10.1	Samordning och samverkan i det svenska systemet.....	23
10.2	Exportsatsningar.....	23

10.3	Ökade internationella investeringar och etableringar i Sverige.....	23
11	Slutord.....	24
	Bilaga – Resultat av enkät om internationalisering.....	25
	Bilaga – Omvärldsbevakningskarta	33
	Bilaga – Aktörer eller motsvarande kopplat till kartläggning spelplan	37
	Bilaga – projektgruppen	39

1 Sammanfattning

Den första perioden av det strategiska projektet Internationalisering har fokuserat på kartläggande och analyserande insatser genom intervjuer, enkäter, workshops, resor och diskussioner.

De viktigaste iakttagelserna kring den svenska spelplanen gällande internationalisering inom smarta hållbara städer är att det pågår en stor mängd aktiviteter och initiativ, bland städer, myndigheter, forskningsaktörer och företag, med stor tematisk bredd. Mängden projekt och initiativ är större än insatserna för lärande, analys och erfarenhetsöverföring.

De flesta individer arbetar i sitt "stuprör", upptagna med att skapa resultat lokalt för det egna projektet och den egna organisationen. De har inte tid att göra insatser för att analysera eller utveckla det nationella systemet. Det finns mycket få personer som har bred överblick, analys och förslag till vad som behöver göras på systemnivå, eller har till uppgift att arbeta med den sortens frågor.

Bland de lokala aktörerna i kommuner och nätverk finns stora utmaningar i att hantera mängden egna idéer, möjligheter och påstötningar från statliga aktörer och från potentiella samarbetspartners bland företag, städer internationellt etc. Det finns delvis skilda synsätt mellan nationellt-regionalt-lokalt gällande samverkan, finansiering, prioriteringar, roller etc.

Det exportinriktade systemet upplevs ha bristande samverkan och vara fragmenterat både på den offentliga och privata sidan, och i delar personberoende. Det finns behov av nytänkande.

Många aktörer uppfattar att Sverige håller på att halka efter, och att vi måste vara mer i den internationella miljön för att hänga med.

Med fokus på behov och genomförandeinsatser lokalt i städerna och i lokala eller regionala nätverk identifierades ett antal tydliga behov.

- Många vill ha en funktion med systemöverblick som kan vara resurs och stöd för de som jobbar "lokalt", och som kan stötta process- och modellmässigt, med kunskaper, kontakter och verktyg.
- Det finns önskemål om bättre samordning från myndighets- och finansärssidan gällande prioriteringar, utlysningar och aktiviteter genom en mer fokuserad, konsistent och långsiktig strategi från nationell nivå.
- Man vill också ha insatser och utlysningar från nationell nivå som bättre utgår från städernas behov och processer. Detta gäller alla satsningar inom smarta hållbara städer, men tydligt för de insatser som kopplar till internationalisering. Man har från den lokala kommunala nivån behov att diskutera vad städerna

respektive myndigheterna/staten vill göra, vem som betalar och vem som ansvarar.

- Det finns en vilja till mer samutveckling där flera städer/aktörer jobbar med samma/närliggande frågor parallellt och delar resurser, risker och resultat. Detta gäller både i Sverige och för internationella samarbeten.
- Det finns önskemål om dialog- och samverkansforum med tydligare operativ inriktning kopplat till ovanstående punkter.

De viktigaste iakttagelserna kring den svenska spelplanen gällande

internationalisering inom smarta hållbara städer är att aktörerna upplever stora utmaningar inom omvärldsbevakning eftersom området är så väldigt brett. Man upplever också bristande tid att följa den internationella utvecklingen i förhållande till hur viktig den är.

De flesta i Sverige arbetar i sitt "stuprör", upptagna med lokal leverans. Utifrån det omvärldsbevakar många i direkt koppling till jobbet, men har begränsad kapacitet att göra det. Mycket få organisationer upplevs ha en bra och strukturerad omvärldsbevakning. Många använder nyhetsbrev, sociala medier och andra kanaler för att hålla sig uppdaterade, men på ett ostrukturerat sätt, och med begränsad översikt över tillgängliga källor.

Möten och diskussioner med individer bedöms ge mycket bättre kvalitet i information och förståelse kring internationell utveckling än nyhetsbrev, att lyssna på konferenser eller andra "passiva" metoder för kunskapsinhämtning. Aktivt deltagande internationellt (inte bara passivt deltagande) bedöms viktigt för påverkan och relationsbygge.

Ett antal konferenser, städer, aktörer, nätverk etc återkommer som intressanta att bevaka eller besöka.

Man har låg användning av automatiserade verktyg/motsvarande för omvärldsbevakning, men intresse för hur det skulle kunna fungera.

Med fokus på genomförandeinsatser lokalt i städerna och i lokala eller regionala nätverk identifieras ett antal tydliga behov.

- Man ser behov av en högre och aktiv närvaro internationellt för att bygga nätverk och relationer som ger djupare förståelse, bättre information och fler samverkansmöjligheter, och skapar intresse och förtroende för svenska aktörer.
- Behov av stöd i internationell uppkoppling och stöd för att stärka de individuella internationella mötena och kvalitetskontakterna. Här finns behov av att "komma med" i de grupperingar av städer som alltmer driver utvecklingen genom samverkansinitiativ och gemensam agendasättning.
- Många efterlyser en bättre svensk omvärldsbevakning, i former som går att hantera i det dagliga arbetet och koppla till de insatser som man redan gör.

Önskemålen om bevakning är mycket breda, men det går delvis att urskilja vissa gemensamma prioriteringar.

- Man har behov av processat och kommenterat material för att orka läsa och för att det ska ha värde. Materialet behöver också presenteras i former som gör det enkelt att ta till sig. Dessutom önskar man komma "under ytan", snarare än bara se de officiella beskrivningarna/marknadsföringen av framgångsexempel.
- Bland företag är det i första hand olika typer av exportstödjande insatser som efterfrågas.

I analysen framkommer ett tydligt behov av aktiv närvaro internationellt för att bygga nätverk, relationer och djupare förståelse för utvecklingen, samt utveckla samverkansmöjligheter. Internationellt finns en tydlig trend att grupperingar av städer alltmer driver utvecklingsfronten och agendasättning inom smarta hållbara städer, går ihop i lärandegrupper och byter erfarenheter. Det är i någon mening en konsolideringsfas i samverkan kring smarta hållbara städer. Om Sverige ska bli ett ledande kompetenscentrum och ligga i frontlinjen är det alltså avgörande för svenska aktörer och att ingå "i rätt sällskap".

Samtidigt markerar svenska aktörer behov av stöd i det arbetet, både i form av identifiering, analys och relationsbyggande. Därför är det viktigt att stödja dem att bevaka eller koppla upp sig mot denna typ av grupperingar, framförallt där det finns större innovationsekosystem med komplexitet av aktörer, kompetenser, verktyg, metoder, teknologier, policyfrågor och projekt. De sammanhangen speglar komplexiteten i utvecklingen av smarta hållbara städer och helhetsarbete kring utmaningar inom området. Här finns möjligheter för svenska aktörer inom alla delar av quadruple helix att kombinera hög kvalitet i internationella relationer med goda möjligheter till konkret värdeskapande, att ta del av frontlinjen gällande innovationer och insatser för transformation av städer, att dela resurser och risker kring utvecklingsåtgärder, samt att gå med i ansökningar och projekt.

Både vad gäller omvärldsbevakning och internationell uppkoppling har alltså ovanstående typ av sammanhang bedömts vara mest intressant.

Projektgruppen har i dessutom i första hand försökt identifiera insatsområden som bidrar till att stärka delar av det svenska systemet där det inte är tydligt vem eller vilka som idag driver och ansvarar för frågorna. Där bör Viable Cities ta initiativ. Omfattningen på förslagen är större än de resurser som finns tillgängliga inom Viable Cities, så en diskussion bör föras om prioriteringar och effektlogik för de föreslagna insatsområdena.

Vi föreslår att Viable Cities bör inrikta insatser på att stärka det svenska systemets genom ökad internationalisering av nyckelprojekt och nyckelaktörer längs fyra huvudlinjer med delinsatser:

1. Att stärka den internationella omvärldsbevakningen inom smarta hållbara städer
 - Flöde av internationella nyhetsnotiser i Viable Cities kommunikationskanaler
 - Webinarium med omvärldsbevakning
 - "Omvärldsbevakningskarta" med kvalitetssäkrad information om de viktigaste aktörerna, städerna, nätverken, rapporterna etc
 - Samverkan med andra aktörer
2. Att genom internationell uppkoppling och lärande av internationell frontlinje stärka svenska aktörers kapacitet och förmåga att driva transformativ förändring inom området smarta hållbara städer
 - Uppkoppling mot ledande nätverk och stadsgrupperingar
 - Ledarskapsprogram för internationalisering
3. Internationell synlighet på utvalda marknader och events för att profilera Sverige och bygga nätverk
 - Deltagande på ett antal internationella events
 - Viable Cities European Day
 - Viable Cities ambassadörsprogram
4. Synergier och koordinering i det svenska systemet
 - Samordning i det svenska systemet
 - Exportsatsningar
 - Ökande internationella investeringar och etableringar i Sverige

Sammantaget syftar insatserna till att öka svenska aktörers kunskaper om och engagemang i den internationella utvecklingen. Det bidrar till att svenska aktörer och projekt har tillgång till de senaste idéerna och lösningarna och därmed kan ligga i framkant av utvecklingen, att svenska insatser blir internationellt relevanta och intressanta att samverka med, att svenska lösningar, produkter och tjänster blir internationellt konkurrenskraftiga och att en stark bas för Sverige som ledande kompetenscentrum byggs upp.

2 Insatser 2018

Under 2018 fokuserade det strategiska projektet kring internationalisering på följande övergripande insatser, huvudsakligen med behovsinventerande, kartläggande och analyserande karaktär, i syfte att bygga en stark bas för mer operativa insatser kommande år

- Kartlägga relevanta svenska aktörer och spelplan gällande internationalisering
- Kartlägga relevanta internationella aktörer och spelplan
- Sammanfatta möjligheter, utmaningar och behov gällande internationalisering bland svenska aktörer
- Tydliggöra Viable Cities roll i det svenska systemet kring internationalisering
- Analysera lämpliga former för omvärldsbevakning och uppkoppling
- Ta fram en första prioritering för insatser 2019 - 2021
- Ta fram tre mer utvecklade preliminära förslag till insatser i nästa steg

Arbetet har bedrivits genom enkäter (ca 70 st) genomförda i samband med workshops kring internationaliseringsfrågor i Umeå, Göteborg och Malmö, djupintervjuer (20 st) med nyckelpersoner som bedömts ha bra överblick av det svenska systemet kring smarta hållbara städer, Viable Cities egna konferenser, deltagande i nationella och internationella konferenser, bearbetning och analys av det insamlade materialet, diskussioner i projektgruppen och diskussioner i projektledningen. Blandningen av aktörer har varit god, förutom att företagssektorn varit underrepresenterad i antal inom djupintervjuerna.

Som första konkret steg i utveckling av internationell samverkan är ett Memorandum of Understanding framtaget för samverkan med Morgenstadt Network som är kopplat till Fraunhofer, Tysklands största forskningsinstitut.

Personer från internationaliseringsprojektet och från Viable Cities programledning och styrelse har också deltagit vid internationella events i Europa, USA och Kina, samt arrangerat Viable Cities European Day i Stockholm.

3 Resultat 2018

Kartläggning av den svenska spelplanen gällande internationalisering är utmanande. Dels finns det så många aktörer och initiativ – bara på myndighetssidan många tiotal program och hundratals projekt som kopplar till smarta hållbara städer med bäring på klimat, energi och digitalisering. Ute bland städerna finns mängder av projekt, liksom många som driver internationell samverkan. Bland universiteten finns ett mycket stort antal forskningsprojekt och ett stort antal internationella samarbeten. Företagssidan är än mer komplex med omfattande internationell aktivitet. En ytterligare utmaning är att avgränsningarna för vad som är "internationalisering" är otydliga.

Vilka områden som adresseras och vilka åtgärder som är intressanta att arbeta vidare med är också beroende av den internationella utvecklingen. Det är förstås än mer utmanande att kartlägga den internationella spelplanen än den svenska. Aktörer vi haft med i diskussionen om kartläggning finns exemplifierade i bilaga).

Genom intervjuer, enkäter, deltagande i internationella sammanhang och genom projektgruppens samlade kunskaper har vi försökt hitta en form att "kartlägga" den

svenska och den internationella spelplanen, med fokus på att förstå viktiga behov, aktörer och möjligheter.

För att få en rimlig avgränsning av arbetsinsatser har vi vårt sätt att angripa detta varit att med stöd i projektgruppens breda överblick av den svenska spelplanen, kompletterat med intervjuer, enkäter och workshops, identifiera ett antal behov och viktiga frågor som är intressanta att fortsätta arbeta kopplat till internationalisering. Det övergripande syftet är driva på utvecklingen i linje med målen för Viable Cities, att det svenska systemet kring smarta hållbara städer ska stärkas och att Sverige ska kunna ta position som ledande kompetenscentrum inom området.

Nedan följer en genomgång av ett antal viktiga punkter som kommit fram under arbetet. Därefter följer att antal resonemang kring hur man kan strukturera och prioritera vad gäller angreppssätt, samt förslag till områden som vi sammantaget bedömer som viktiga att arbeta vidare med. Fokus är på utvecklingspotential snarare än på allt som är bra och redan fungerar. Förslagen är olika när det gäller hur komplexa de är, vem som kan ansvara och hur konkreta och specifika vi lyckats vara.

3.1 Resultat från intervjuer

När det gäller den svenska spelplanen kring internationalisering ger intervjuer, workshops och diskussioner i projektgruppen följande övergripande resultat.

1. Det pågår en stor mängd aktiviteter och initiativ, bland städer, myndigheter, forskningsaktörer och företag, med stor tematisk bredd. Engagemanget är stort. Intrycket är att mängden projekt och initiativ är större än insatserna för lärande, analys och erfarenhetsöverföring, även om den sortens initiativ också finns och har ökat under senare år.
2. De flesta individer arbetar i sitt "stuprör", upptagna med att skapa resultat lokalt för det egna projektet och den egna organisationen. De har inte tid att göra insatser för att analysera eller utveckla det nationella systemet.
3. Det finns mycket få personer som har bred överblick, analys och förslag till vad som behöver göras på systemnivå. De flesta har få samlade idéer om lösningar i form av hur saker ska organiseras, vem som ska göra vad, och vilka resurser som ska allokeras vart. Det är få personer som har ansvar eller uppgift att arbeta med den sortens frågor.
4. Bland de lokala aktörerna i kommuner och nätverk finns stora utmaningar i att hantera mängden egna idéer, möjligheter och påstötningar från statliga aktörer och från potentiella samarbetspartners bland företag, städer internationellt etc. Man upplever både brist på resurser, goda arbetsformer och mandat.
5. Det finns delvis skilda synsätt mellan nationellt-regionalt-lokalt gällande samverkan, finansiering, prioriteringar, roller etc. Man uttrycker behov av förståelse för olika roller, liksom gemensamma prioriteringar utifrån detta.

6. Det exportinriktade systemet upplevs ha bristande samverkan och vara fragmenterat både på den offentliga och privata sidan, och i delar personberoende. Många aktörer uttrycker behov av nytänkande liksom av diskussion om Business Swedens modell och roll i systemet. Arbete med att utveckla exportinriktade delar av systemet pågår.
7. Många aktörer uppfattar att Sverige håller på att halka efter, och att vi måste vara mer i den internationella miljön för att hänga med. Detta verkar spegla uppfattningen om en allt snabbare utveckling internationellt som är utmanande att bevaka och hänga med i.

Med fokus på genomförandeinsatser lokalt i städerna och i lokala eller regionala nätverk identifieras ett antal tydliga behov.

1. Önskemål om en funktion med systemöverblick som kan vara resurs och stöd för de som jobbar "lokalt", och som kan stötta process- och modellmässigt, med kunskaper, kontakter och verktyg.
2. Önskemål om bättre samordning från myndighets- och finansiärssidan gällande prioriteringar, utlysningar, aktiviteter. Man upplever att det är för många och spretiga insatser, och efterfrågar en mer fokuserad, konsistent och långsiktig strategi från nationell nivå.
3. Önskemål om insatser och utlysningar från nationell nivå som bättre utgår från städernas behov och processer, liksom att nationella aktörer ska skaffa bättre förståelse för och ge stöd till operativt genomförande på lokal nivå. Detta gäller alla satsningar inom smarta hållbara städer, men också tydligt för de insatser som kopplar till internationalisering.
4. Man har från den lokala kommunala nivån behov att diskutera vad städerna respektive myndigheterna/staten vill göra, vem som betalar och vem som ansvarar.
5. Önskan om mer samutveckling där flera städer/aktörer jobbar med samma/närliggande frågor parallellt och delar resultat. Detta gäller både i Sverige och för internationella samarbeten. Syftet är att aggregera behov, dela resurser och risker i utvecklingsskedet, samtidigt som det ger möjlighet att snabbare nå ut på fler marknader för leverantörer av lösningar.
6. Det finns önskemål om dialog- och samverkansforum med tydligare operativ inriktning kopplat till ovanstående punkter.
7. Önskemål om en ordentlig "utvecklingsatsning" gällande exportsystemets arbetsformer och organisation. Smart City Sweden är ett delsvar på det önskemålet, men frågan är bredare och inkluderar hela det exportfrämjande systemet.

När det gäller internationell spelplan, uppkoppling och omvärldsbevakning ger intervjuer, workshops och diskussioner i projektgruppen följande övergripande resultat.

1. Aktörerna upplever stora utmaningar inom omvärldsbevakning eftersom området är så väldigt brett, när man ska hitta rätt kunskap, partners eller

skapa relevant bevakning. Man upplever också bristande tid att följa den internationella utvecklingen i förhållande till hur viktig den är (mer om detta nedbrutet på aktörsgruppsnivå i bilaga om enkätsvaren).

2. De flesta är i sitt "stuprör", upptagna med lokal leverans. Utifrån det omvärldsbevakar många i direkt koppling till jobbet, men har mycket begränsad kapacitet att göra det. Ad hoc är den dominerande "metoden" för omvärldsbevakning
3. Mycket få aktörer upplevs ha en bra strukturerad omvärldsbevakning. Ofta är det de nära kollegorna, gruppen, någon intern plattform som man använder mest. Många använder nyhetsbrev, sociala medier och andra kanaler för att hålla sig uppdaterade, men på ett ostrukturerat sätt, och med begränsad översikt över tillgängliga källor.
4. Möten och diskussioner med individer bedöms ge mycket bättre kvalitet i information och förståelse kring internationell utveckling än nyhetsbrev, att lyssna på konferenser eller andra "passiva" metoder för kunskapsinhämtning.
5. Aktivt deltagande internationellt (inte bara passivt deltagande) bedöms viktigt för påverkan och relationsbygge
6. Ett stort antal konferenser, städer, aktörer, nätverk etc nämns som intressanta. Några av dessa återkommer från flera intervjuade och i enkäter som intressanta att bevaka eller besöka. Detta har använts som underlag för förslagen om omvärldsbevakning etc som följer i denna rapport.
7. Vid internationella aktiviteter är det en stor fördel att vara flera som deltar för att få kollegialt genomslag, gemensam diskussion och tänkande
8. Man har låg användning av automatiserade verktyg/motsvarande för omvärldsbevakning, men intresse för hur det skulle kunna fungera.

Med fokus på genomförandeinsatser lokalt i städerna och i lokala eller regionala nätverk identifieras ett antal tydliga behov.

1. Man ser behov av en högre och aktiv närvaro internationellt för att bygga nätverk och relationer som ger djupare förståelse, bättre information och fler samverkansmöjligheter, och skapar intresse och förtroende för svenska aktörer.
2. Behov av stöd i internationell uppkoppling, t ex i form av kompetenta mellanhänder som kvalitetssäkrar var/vem man kopplar upp sig mot, och stöd för att stärka de individuella mötena och kvalitetskontakterna.
3. Behov av att "komma med" i de grupperingar av städer som alltmer driver utvecklingen genom samverkansinitiativ och gemensam agendasättning. Ett antal svenska aktörer deltar i viktiga grupperingar som Eurocities, C40, Lighthouseprojekt inom EU eller liknande, men ofta stannar kunskapen och kontakterna hos enskilda individer eller aktörer.
4. Många efterlyser en bättre svensk omvärldsbevakning och vill få stöd i detta, men i former som går att hantera i det dagliga arbetet och koppla till de insatser som man redan gör. Önskemålen om bevakning är mycket breda,

men det går delvis att urskilja vissa gemensamma prioriteringar. Detta framgår senare i rapporten.

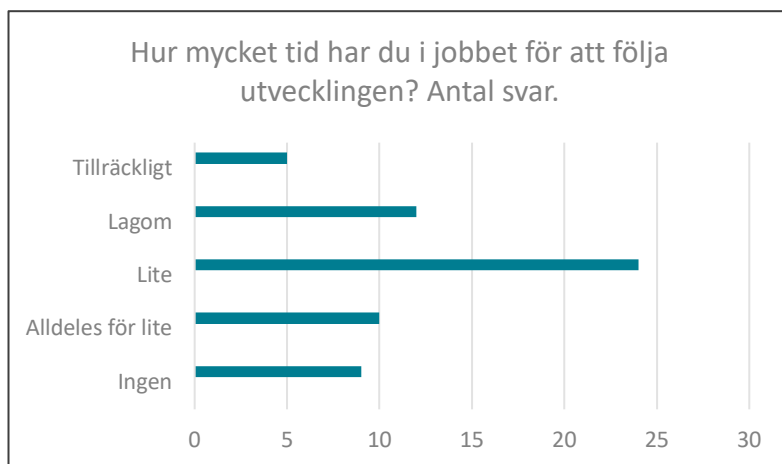
5. Man har behov av processat och kommenterat material för att orka läsa och för att det ska ha värde. Materialet behöver också presenteras i former som gör det enkelt att ta till sig och helst också går att använda för uppbyggnad av förståelse och engagemang bredare i den ena organisationen. Dessutom önskar man komma "under ytan" och förstå hur resultat verkligen ser ut och ur arbetet genomfördes och finansierades, snarare än bara se de officiella beskrivningarna/marknadsföringen av framgångsexempel.
6. Bland företag är det i första hand olika typer av exportstödjande insatser som efterfrågas.

Ovanstående genomgång presenterar förstås inte fullt ut alla de olika synpunkter och förslag som kommit fram, och urvalet av personer att intervjua eller vilka som svarat på enkäterna är inte gjort med vetenskapliga metoder. Det ger en bild av hur de som deltagit ser på hur det svenska systemet fungerar och vilka de viktigaste behoven är, men projektgruppen bedömer att det också speglar en bredare bild av situationen och det svenska systemet kring smarta hållbara städer.

3.2 Resultat från enkäter

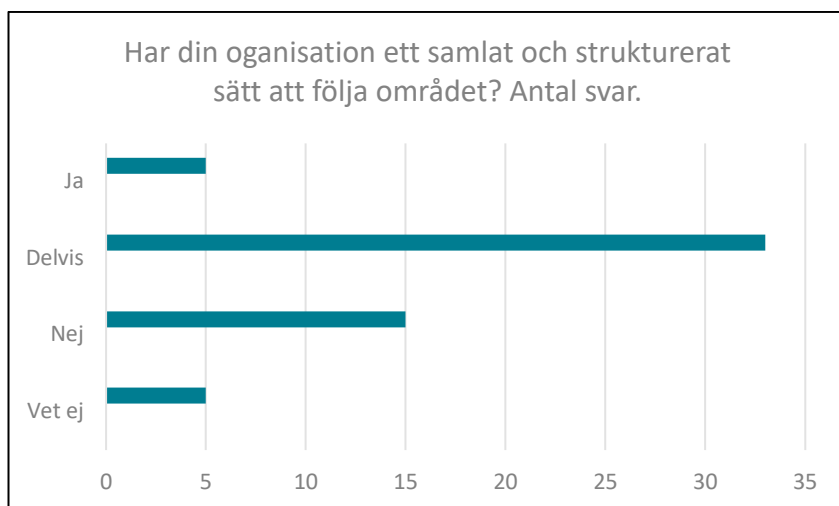
Enkäterna ger en bild av hur man ser på vikten av och vilken tid man har tillgänglig för omvärldsbevakning, samt i vilken mån den egna organisationen och man själv har strukturerat omvärldsbevakningen. De ger också en bild av vilka tematiska områden och vilka städer/länder som bedöms mest intressant att bevaka. I bilaga presenteras detta i diagramform, uppdelat på fyra grupper: kommuner/kommunala organisationer; statliga organisationer; akademi; företag. Här ges endast den sammanlagda bilden av samtliga svarande.

Internationell omvärldsbevakning bedöms överlag som mycket viktigt eller viktigt. Man upplever dock ofta att tiden för bevakning är bristande.

När det gäller strukturerad omvärldsbevakning är det vanligaste svaret både på individnivå och gällande organisationsnivå att det delvis finns. Klart fler anger dock att det saknas jämfört med de som säger att det finns.

Sammantaget förefaller det som att det är obalans mellan hur viktigt man bedömer internationell omvärldsbevakning vara, och vilken tid och struktur man har för att arbeta med detta. Intervjuer och workshops ger liknande resultat. Den sammantagna bilden är att det svenska systemet och aktörerna inom smarta hållbara städer har behov av både mer omvärldsbevakning och ökad internationell uppkoppling.

Tematiskt nämns väldigt många delområden i enkäterna, men tydligt är att de tre "områdena" klimat, energi och digitalisering ligger högst sammantaget. I övrigt är det svårt att utläsa några tydliga prioriteringar ur materialet, det är snarare bredden som är intressant och utmanande – hur man bevakar ett så stort och varierat område. Se bilaga för genomgång av vilka områden som nämns från olika grupper.

När det gäller städer eller länder att bevaka bedöms Nederländerna/Amsterdam och Köpenhamn som intressanta av många, samt i viss mån Kina/kinesiska städer. I övrigt är det inga klara "hot spots" som sticker ut. Det är tydligt att företagen jämfört med kommuner, statliga organisationer och akademi ser en bredare grupp av länder som intressanta, vilket troligen bottnar i intresse för exportmöjligheter till dessa marknader. Se bilaga för mer detaljer.

Att utgå från tematiskt baserade behov kräver ingen internationell utblick. Att utgå från internationella städer eller aktörer man bedömer är intressant att bevaka kräver utblick. Eftersom enkäter och intervjuer pekar på att man behöver stöd i att följa utvecklingen internationellt, har projektgruppen arbetat med att komplettera enkäternas första överblick av vilka städer, nätverk och aktörer som är mest intressanta, och på det sättet komplettera övrigt underlag. Det arbetet har till stor del byggt på projektgruppens egna nätverk och kunskaper, men också på input från intervjuerna. Resultatet speglas i den bevakningsprioritering som följer nedan i rapporten.

4 Sverige som kompetenscentrum för smarta hållbara städer

Sverige har ett gott utgångsläge för att vara ett ledande internationellt kompetenscentrum för smarta hållbara städer. En ökad internationalisering är nyckel till detta, eftersom det är genom internationellt engagemang och närvaro som svenska aktörer och projekt får tillgång till och kan delta i den internationella utvecklingen, och kan relatera till best practice.

Samtidigt är detta en större åtagande än Viable Cities själva kan genomföra. Samverkan är nödvändigt. I fortsättningen fokuserar rapporten på delar där vi bedömer att Viable Cities kan tillföra något nytt och unikt med koppling till internationalisering, och på det sättet bidra till att det svenska systemet utvecklas snabbare och starkare.

5 Viable Cities roll i det svenska systemet kring internationalisering

I det svenska systemet kring smarta hållbara städer finns ett stort antal aktörer och insatser kopplat till internationalisering.

Delområden med många aktörer och aktiviteter är bland annat export (av teknik, kompetens och lösningar), stöd till innovativa företag att nå nya marknader, forskningssamverkan i internationella konstellationer, samverkan kring ansökningar om

finansiering framförallt från EU-program och deltagande i beviljade projekt, samt deltagande på olika typer av events internationellt.

Aktörerna och insatserna är inte lika många inom omvärldsbevakning, lärande, import av lösningar, import av nya arbetsmodeller och verktyg, rekrytering av talanger, internationell samverkan kring utbyte (av personal, startups, test- och demonstrationsinsatser etc), samt olika typer av investeringar och etableringar till Sverige. Detsamma gäller för området finansiering och affärsmodeller kopplat till transformation av städer till hållbarhet.

Det svenska systemet kring smarta hållbara städer beskrivs av många som fragmenterat och i behov av bättre samverkan och strategiska prioriteringar, med behov av att utgå mer från städernas villkor, och i behov av utvecklingsinsatser för exportrelaterade systemdelar. Potentialen för synergier, effektivisering och ännu starkare utveckling uppfattas som betydande, samtidigt som man ser risker för att Sverige halkar efter omvärlden där utvecklingen är mycket snabb.

Viable Cities kan här spela en viktig roll på flera sätt. Att bidra till ökad internationell uppkoppling och omvärldsbevakning ger svenska aktörer och insatser bättre kontakt med frontlinjen i utvecklingen, ökar kompetensen och stärker innovationskraften. Det ger i sin tur högre kvalitet i svenska projekt och aktiviteter inom smarta hållbara städer, och ökar möjligheterna till internationell samverkan och möjligheter till finansiering.

Det finns alltså mycket som är viktigt att fortsätta utveckla. Samtidigt bör Viable Cities inte "återuppfinna hjulet". Projektgruppen har därför i första hand försökt identifiera insatsområden som bidrar till att stärka delar av det svenska systemet där arbetet identifierat tydliga behov och det inte är tydligt vem eller vilka som idag driver och ansvarar för frågorna. Där bör Viable Cities ta initiativ. Exempel på detta är omvärldsbevakning och ledarskapsprogram för internationalisering. På andra områden bedömer vi att det är bättre att Viable Cities bidrar och stöttar befintliga aktörer eller initiativ. Exempel på detta är Smart City Sweden och de innovationspartnerskap som finns bl a med Frankrike och Tyskland.

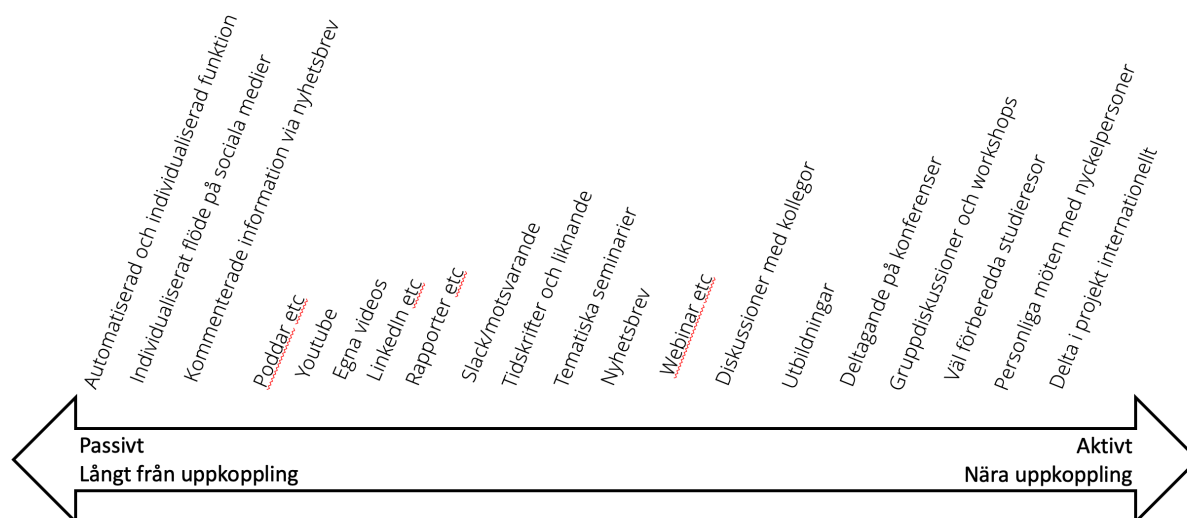
Vår preliminära slutsats inför fortsatta diskussioner, är att Viable Cities bör inrikta insatser på att stärka det svenska systemets genom ökad internationalisering av nyckelprojekt och nyckelaktörer längs fyra huvudlinjer,

1. att stärka den internationella omvärldsbevakningen inom smarta hållbara städer,
2. att genom internationell uppkoppling och lärande av internationell frontlinje stärka svenska aktörers kapacitet och förmåga att driva transformativ förändring inom området smarta hållbara städer,
3. att bidra till ökad samverkan och strategisk planering i Sverige kring internationalisering,

- att initiera arbete med områden där det idag är relativt få insatser och aktörer, t ex inward investments och finansiering och affärsmodeller.

6 Former för internationell uppkoppling och bevakning

En lång rad alternativa metoder och insatser för internationell uppkoppling och bevakning har diskuterats i arbetet under 2018. Följande bild är en sammanställning som gjorts byggt på förslag från workshops och från diskussioner i projektgruppen. De olika "metoderna" har grovt placerats på en skala från passivt bevakande till aktivt deltagande internationellt.

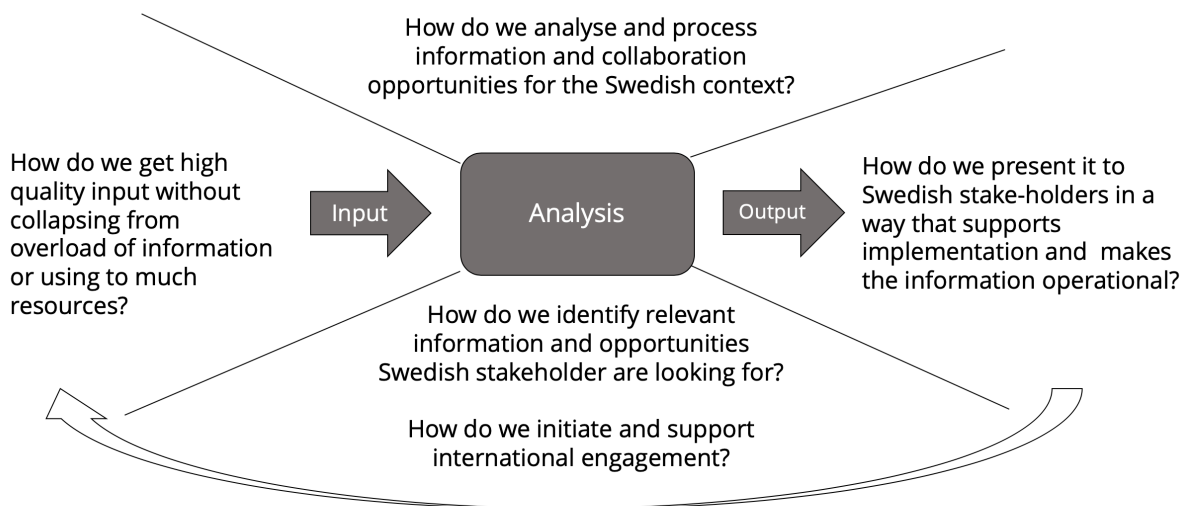
Figur 1. Alternativ för internationell uppkoppling och bevakning

Många bedömer aktivt deltagande i internationella aktiviteter och direkta diskussioner med kunniga personer i andra länder som både det mest effektiva sättet att lära och hitta samverkansmöjligheter, och som det bästa sättet att påverka. Insatser för internationell uppkoppling bör alltså innehålla sådana inslag.

Samtidigt önskar många den tjänst som automatiserade och individualiserade system för omvärldsbevakning kan ge.

För de olika alternativen däremellan är spridningen stor när det gäller vilka man redan nyttjar och vilka man skulle vilja ha tillgång till.

När det gäller både internationell uppkoppling och omvärldsbevakning har följande generella modell tagits fram under arbetet.

Figur 2. Challenges in linking Sweden to the international frontline development

Omvärldsbevakningen är i detta perspektiv dels ett sätt att "ta hem" och förmedla den senaste internationella utvecklingen för att stärka det svenska systemet, dels ett sätt att identifiera de mest intressanta möjligheterna, platserna och aktörerna att bygga samverkan med. Sådan samverkan driver djupare lärande, resursdelning och förändring, och svenska insatser blir internationellt relevanta.

Den grundläggande inriktningen för insatser bygger alltså dels på att driva omvärldsbevakning fokuserad utifrån de prioriteringar som tagits fram, analysera och anpassa informationen för det svenska systemet och föra ut den på ett lättillgängligt sätt, dels på att stödja ökad internationalisering av nyckelprojekt och nyckelaktörer genom att bygga relationer och samverkan med internationella grupperingar, städer och aktörer av hög kvalitet.

Följande insatsområden föreslås

1. Internationell omvärldsbevakning
2. Internationell uppkoppling
3. Internationell synlighet
4. Samverkan och synergier
5. Ledarskapsprogram för internationalisering

7 Insatsområde 1 – Omvärldsbevakning

7.1 Utmaningen med omvärldsbevakning

Det har i enkäter och intervjuer varit stor bredd i förslagen om vad som är intressant att bevaka när det gäller den internationella utvecklingen inom smarta hållbara städer. Det har också funnits många olika tankar om hur bevakningen ska fungera. Resultaten från enkäterna finns presenterade i bilaga. Till detta har kopplats det som kommit fram i djupintervjuer samt projektgruppen egna insikter och resonemang. Följande är slutsatser från det samlade arbetet.

Bredden och mängden tillgänglig information gör att det behövs någon typ av sorterande funktion med kompetens att avgöra vad som är relevant, att analysera och kommentera, samt presentera informationen på ett strukturerat sätt och anpassat till en svensk kontext.

Det behövs ett tydligt gränssnitt, som gör informationen lättillgängligt också för breda grupper av potentiella användare, samt innehåller en "begränsad mängd" information av hög kvalitet., vilket i sin tur kräver tydliga avgränsningar och prioriteringar.

Tematik som strukturerande grund för omvärldsbevakning är så brett och mångfasetterat att det kräver någon typ av automatiserat verktyg. Detta efterfrågas, och man vill ha möjlighet att anpassa bevakning efter individuella intressen. Man uttrycker det i termer av en "Omni-nyhetstjänst" för smarta hållbara städer. En samlad tjänst av den typen skulle underlätta för många genom att ersätta delar av de flöden de nu använder bland nyhetsbrev, rapporter, sociala medier, personliga nätverk etc. Med rätt metoder ger det också möjligheter att systemet lär sig vilken typ av nyheter som väcker störst intresse. En sådan tjänst kan vara möjlig att utveckla, men kräver troligen stora insatser för att bli användbar och etablerad. För många tematiska kategorier finns dock redan specialiserade nyhetsbrev, konferenser etc, vilket gör att projektgruppen bedömer att behovet av nya insatser relativt sett är lågt om man inte kan sikta på en "Omni-tjänst", vilket i sin tur inte bedömts möjligt på kort sikt och inom ramen för internationaliseringsarbetet inom Viable Cities.

Som alternativ till att bevaka tematiskt har två andra prioriteringsgrunder vuxit fram under arbetet.

1. Det första är att bevaka sådant som kunniga personer bland de svenska aktörerna bedömer intressant, alltså en slags variant på Delphi-panel för prioriteringar.
2. Det andra är att bevaka städer och aktörsgupper där det finns väl utvecklade lokala innovationsekosystem, med en bredd av aktörer, funktioner, projekt och andra typer av utvecklingsmöjligheter. Tanken bakom är att det är i den sortens komplexa utvecklingsmiljöer som det uppkommer nya idéer, drivs

nyttänkande projekt, uppstår möjligheter för svenska aktörer att lära och bygga samarbeten.

7.2 Så skulle ett stöd inom internationell omvärldsbevakning kunna börja utvecklas

Med ovanstående bakgrund och överväganden har vi tagit fram ett första utkast till hur en omvärldsbevakning skulle kunna byggas upp. Det bör betonas att en sådan bevakning behöver utvecklas över tid och att prioriteringarna (och därmed vad som bevakas) kan behöva skifta efterhand.

Städerna (kommunerna) har valts som huvudsaklig utgångspunkt för resonemang och insatsförslag. Det grundar sig på att det är i den kommunala verksamheten helheten av de komplexa sammanhangen och processerna inom smarta hållbara städer vägs samman, det är där samverkan mellan och utvecklingsinsatser för olika tekniska, sociala, ekonomiska och legala system ska samspela för att transformationen av städer ska kunna genomföras. Det är också här som samverkan mellan olika aktörer i de lokala innovationsekosystemen ska etableras och implementering och uppskalning ska ske.

Övriga aktörer har oftast ett mer avgränsat synsätt eller ansvarsområde, och därmed inte samma behov av att hitta samverkan mellan lika många olika typer av system, eller förstå komplexa systemberoenden på samma sätt. Det betyder inte att dessa aktörer är mindre viktiga, bara att det är i städerna som de samlade komplexa samverkansbehoven uttrycks tydligast, och det är den kommunala verksamheten som har ansvar för sammanvägningen, och därmed bör vara viktigaste utgångspunkt för hur man arbetar med utvecklingsinsatser. Till stor del berör ju dessa insatser också övriga aktörer eftersom det endast är genom samverkan som utmaningarna kan lösas. Naturligtvis kan aspekter från övriga aktörsgupper integreras där det är relevant eller där det kommer fram mer avgränsade frågeställningar som rör annat än genomförande av insatser i svenska städer.

De utmaningar som svenska städer står inför är i stor utsträckning liknande som städer internationellt, men det finns olikheter gällande teknik, resurser, legala system, affärstraditioner, rådighet över resurser, politiska förutsättningar etc. De lösningar som utvecklas i Sverige svarar därmed mot liknande behov, men behöver oftast anpassas efter de lokala förutsättningarna för att de ska kunna etableras internationellt. Internationella lösningar behöver anpassas efter svensk kontext. Detta ger en ytterligare dimension åt internationaliseringsarbetet eftersom svenska lösningar behöver sättas i ett internationellt perspektiv, och internationella lösningar behöver anpassas till svenska förhållanden.

Byggt på det samlade arbetet och diskussionen i projektet föreslås följande prioriteringar vad gäller inriktningen på omvärldsbevakningen:

- Ledande städer/stadsgrupperingar som driver utvecklingen
- Ledande nätverk som driver utvecklingen
- Ledande individuella aktörer där viktig kunskap och intressanta verktyg kommer fram
- Ledande individuella projekt där viktig kunskap och intressanta verktyg kommer fram
- Bevakningen ska kunna "komma under ytan", erbjuda fördjupad analys och reflektion kring det man lär sig och föra tillbaka och anpassa det till svensk kontext.

Det finns redan massor med aktörer och kanaler för omvärldsbevakning. Viable Cities ska tillföra något unikt, med en riklig resursinsats. De konkreta insatserna gällande omvärldsbevakning där vi föreslår att Viable Cities tar initiativ kommande period är därför

1. Internationella nyhetsflöden i Viable Cities nyhetskanaler
2. Webinarium på temat Viable Cities omvärldsbevakning.
3. En webbaserad "omvärldsbevakningskarta"

7.2.1 Internationella nyheter i Viable Cities nyhetskanaler

Omvärldsbevakning förser kontinuerligt Viable Cities olika kommunikationskanaler med internationella bevakningsnotiser. Arbetet behöver samordnas av en liten "redaktionsfunktion" som har god överblick över i första hand Europa, Asien och Nordamerika. Denna funktion ska kunna identifiera de viktigaste aktörerna och händelserna samt omvandla detta till nyhetsnotiser med kopplad analys/kommentar. Redaktionsfunktionen bör också hitta former för att samverka med andra parter, samt utnyttja det breda medlemskapet för att genom "crowdsourcing" få kvalificerade tips, både om den internationella utvecklingen generellt och medlemmarnas egna internationella aktiviteter. En sådan funktion kan också bidra med förslag på intressanta personer att bjuda in till olika events som Viable Cities ordnar.

7.2.2 Viable Cities webinarium med omvärldsbevakning

Ett antal gånger årligen arrangeras webinarium på olika teman som bevakar den internationella utvecklingen inom delar av området smarta hållbara städer. Exempel kan vara Climate Financing tillsammans med Climate KIC, digitala integritetsfrågor tillsammans med projektet Decode, en analys av en intressant stads satsningar, eller utvecklingen inom självkörande fordon tillsammans med Drive Sweden. Webinarium är tillgängliga också i efterhand via Viable Cities webbplats. På det sättet byggs en bank av webinarium inom Viable Cities.

7.2.3 Omvärldsbevakningskarta

Omvärldsbevakningskartan ska vara en lättillgänglig resurs för både medlemmar i Viable Cities och andra i det svenska systemet kring smarta hållbara städer. Syftet är inte bevaka allt, utan att bevaka det bästa och förmedla det i en strukturerad, analyserad form, med ett enkelt gränssnitt. I bilaga presenteras "kartan". Den visar dels vilka huvudkategorier som används för att strukturera bevakningen, dels vilka underkategorier som används för respektive huvudkategori, samt vilka informationskategorier som presenteras för dessa. De presenterade prioriteringarna på bilderna är det första steget att bygga denna resurs och bygger på det material som samlats in hittills. Efterhand kan mer material tillföras. Vid första intryck kan det verka vara relativt lite information, men beräknat på nuvarande cirka 35 underkategorier med vardera kring fem informationskategorier där det kan vara 10 - 30 poster (rapporter, länkar, video, artiklar etc) för vardera blir det cirka 4500 informationsposter totalt.

7.2.4 Samverkan med andra aktörer

Eftersom omvärldsbevakning är så brett behöver Viable Cities egna insatser kompletteras med andra aktörers arbete. Viktiga sådana samarbetspartners är:

- Smart City Sweden som bland annat samlar och analyserar intressen hos besökande delegationer
- Teknikföretagens och Team Sweden Smart Cities som kan bidra med företagssektorns kunskaper och marknadsinsikter
- Universitet med insikter i forskningsfrontens utveckling
- De svenska innovationshubbarna och andra svenska representationer internationellt

Hur samverkan med dessa byggs upp, och hur man delar bevakningsinsatser och information bör utvecklas stegvis framöver.

8 Insatsområde 2 – Internationell uppkoppling

I analysen framkommer ett tydligt behov av aktiv närvaro internationellt för att bygga nätverk, relationer och djupare förståelse för utvecklingen, samt utveckla samverkansmöjligheter. Internationellt finns en tydlig trend att grupperingar av städer alltmer driver utvecklingsfronten och agendasättning inom smarta hållbara städer, går ihop i lärandegrupper och byter erfarenheter. Det är i någon mening en konsolideringsfas i samverkan kring smarta hållbara städer. För att Sverige ska kunna bli ett ledande kompetenscentrum och ligga i frontlinjen är det alltså avgörande för svenska aktörer och att ingå "i rätt sällskap".

Samtidigt markerar svenska aktörer behov av stöd i det arbetet, både i form av identifiering, analys och relationsbyggande. Därför är det viktigt att stödja svenska aktörer att koppla upp sig mot denna typ av grupperingar, framförallt där det finns större innovationsekosystem med komplexitet av aktörer, kompetenser, verktyg, metoder och projekt. De sammanhangen speglar komplexiteten i utvecklingen av smarta hållbara städer och helhetsarbete kring utmaningar inom området. Här finns möjligheter för svenska aktörer inom alla delar av quadruple helix att kombinera hög kvalitet i internationella relationer med goda möjligheter till konkret värdeskapande, att ta del av frontlinjen gällande innovationer och insatser för transformation av städer, att dela resurser och risker kring utvecklingsinsatser, samt att gå med i ansökningar och projekt.

Det finns en rad fördelar med att utveckla goda långsiktiga relationer och samverkan med denna typ av grupperingar.

- Genom att det finns innovationsekosystem med en bredd av aktörer uppstår många olika samverkansmöjligheter, vilket erbjuder möjligheter för Viable Cities bredd av medlemsorganisationer
- Genom bredare och djupare kontakt byggs samverkan som över tid kan komma bort från samverkan enbart i ansökningar och projekt, och då bli oberoende av extern finansiering
- Man kan presentera svenska aktörer och svensk kompetens och lösningar i ett förtroligt sammanhang vilket ger både samverkans-, lärande- och affärsmöjligheter
- Eftersom grupperingarna ofta har starka nätverk och ledande roller i det internationella systemet ger det möjligheter att på sikt få svenska individer på internationella positioner
- Samarbetena kan användas också som en del i omvärldsbevakningen genom att återföra lärandet och nätverken till bredare grupper i det svenska systemet.

Viable Cities har en intressant samarbetsprofil för internationella aktörer, dels genom helhetssynen, dels genom långsiktigheten. Sverige behöver också erbjuda tydliga värden i form av intressanta kompetenser, projekterfarenheter och individer för att efterhand skapa starka positioner i dessa ledande grupperingarna. En analys av vilken typ av erfarenheter och kompetenser som är mest intressant skulle kunna vara viktig för att profilera Sverige och svenska aktörer. Exempel på frågeställningar som många av grupperingarna arbetar med att lösa, och därmed söker kompetent samverkan för, är uppskalning och mainstreaming av innovativa lösningar, goda governancemodeller samt storskalig finansiering av investeringar i nya lösningar.

8.1 Uppkoppling mot ledande nätverk och stadsgrupperingar

Utveckling av samverkan med denna sorts grupperingar bör vara ett huvudspår med internationell uppkoppling under kommande period. Samverkan organiseras och drivs så att det ger aktivt engagemang från båda sidor. Grupperingarna kan ha lite olika karaktär beroende på var de är positionerade på skalan från forskning till marknads/implementeringsnära, och därmed vilka aktörer i det svenska systemet som passar att engagera.

En rimlig omfattning kan vara att inledningsvis bygga samverkan med 4 - 6 riktigt duktiga nätverk/städer inom praktik-, innovations- eller forskningsinriktning. Ett första samarbete är redan under etablering genom en avsiktsförklaring gällande samarbete (Memorandum of Understanding) med Morgenstadt Network/Fraunhofer. Utöver ytterligare något europeiskt samarbete bör minst ett etableras i vardera Nordamerika och Asien. Bostons innovationsekosystem i USA respektive KAIA i Korea är två möjligheter som granskas.

Samverkan utvecklas beroende på förutsättningarna, men har en i grunden generisk uppbyggnad med följande inriktning.

1. Genomföra gemensamma tematiska aktiviteter i syfte att öka kunskapen och utbytet internationellt för svenska deltagare
2. Lärande kring frontlinjen för lösningar för omställning, verktyg och arbetsmodeller, systemlösningar etc.
3. Utveckla utbytesprogram mellan de svenska och internationella aktörerna för t ex tester av lösningar, utbyte av personal, samverkan kring startups etc
4. Hitta konkret samverkan i gemensamma projekt (ansökningar, test, demo etc)

Kontakten med grupperingar sköts på ett övergripande plan av projektledningen för Internationalisering, men avgörande är att det blir ett starkt och aktivt engagemang från en rad svenska aktörer som efterhand kan ta över drivningen av samarbeten som uppstår ur samverkan. Samarbeten som inleds bör följas upp varje halvår avseende:

- vilka aktiviteter som gjorts
- vilka eventuella samarbeten/medlemskontakter som uppkommit via samverkan
- vad som är på gång närmaste halvåret
- reflekterande lärande kring exempelvis vad vi kan använda för att utveckla Viable Cities, utveckling av metoder och verktyg etc
- lärdomar och information kring utvecklingsfronten förs också tillbaka till det svenska systemet genom de nyhetsnotiser, webinarium och konferenser som beskrivs inom insatsen "omvärldsbevakning"

8.2 Ledarskapsutveckling för internationalisering

För att svenska aktörer och projekt ska bli bättre uppkopplade internationellt och å ena sidan "ta hem" kunskaper, idéer och samverkansmöjligheter, å andra sidan påverka den internationella utvecklingen och positionera Sverige internationellt behövs insatser på individnivå. För detta område utvecklas ett separat förslag till Ledarskapsprogram för internationalisering som presenteras i en kort separat idérapport.

9 Insatsområde 3 - Internationell synlighet på utvalda marknader och events

9.1 Deltagande på internationella events

Detta vänder sig mot hela partnerskapet samt mot svenska aktörer utöver Viablcities för att skapa ökad nationell samverkan. Eftersom syftet är att presentera hela Viablcities verksamhet styrs insatsen huvudsakligen via Programledningen. Internationaliseringsprojektet har en stödjande och analyserande funktion.

Fokus är aktivt deltagande på ett litet antal utvalda internationella konferenser/events. Följande events exempel på sammanhang där det är relevant att positionera Viablcities, men listan kan förstås göras längre.

- EIP SCC General Assembly
- Nordic Edge, Stavanger
- Smart City World Congress, Barcelona

Aktivt deltagande innebär att Viablcities har tydlig egen närvaro i olika former, t ex

- Utställning
- Presentationer från scen
- Workshops eller inbjudna dialoger
- Deltagande i andras paneler

För att uppnå detta krävs goda förberedelser med lång framförhållning, där arrangörerna bearbetas i tidiga skeden. För utställningar eller andra kostnadskrävande insatser bör resursdelning med andra svenska aktörer sökas. Smart City Sweden är en viktig aktör kopplat till detta.

Deltagandet bör dokumenteras i Viable Cities nyhetsflöde, samt i form av korta rapporter med lärdomar, samverkansmöjligheter etc.

Arbetet får en komplettering via insatsområde Internationell uppkoppling där det också blir deltagande på de events som samarbetsgrupperingar ordnar.

9.2 Viable Cities Global Day

Viable Cities Global Day är en högnivåkonferens på hemmaplan för att etablera Viable Cities som aktör och varumärke internationellt och nationellt. Här bjuds högnivåkontakter in för att diskutera frågeställningar inom Viable Cities område samtidigt som viktiga kontakter etableras.

9.3 Viable Cities ambassadörsprogram

Det är viktigt att engagera medlemmar och andra representanter för det svenska systemet inom smarta hållbara städer i att berätta om Viable Cities internationellt. I syfte att underlätta detta tas ett presentationsmaterial som kan användas av medlemsorganisationerna och svenska representanter utomlands t ex ambassader, innovationskontor etc.

Viable Cities ordnar webinarium för dem med genomgång av materialet, lär dem hantera vår interaktiva projektkarta etc. Efterhand kan dessa aktörer också användas i omvärldsbevakningen och för internationell uppkoppling. Ett enkelt system för att hålla reda på var och när materialet används upprättas.

10 **Insatsområde 4 - Synergier och koordinering i det svenska systemet**

Viable Cities är bara en av många aktörer i det svenska systemet. Samtidigt finns hela quadruple helix presenterat i partnerskapet, och de behov som uttryckts i arbetet med internationalisering kan förmodas ge en riklig bild av de behov och önskemål som finns. Det är tydligt att bättre samordning och samverkan i systemet, både mellan olika aktörsgrupper och mellan olika "nivåer" i systemet efterfrågas. Detta speglas i exempelvis svaren på djupintervjuerna och i de diskussioner som skett på workshops och i projektgruppen.

10.1 Samordning och samverkan i det svenska systemet

Under arbetet 2018 har många aktörer uttryckt behov av bättre samordning och mer sammanhållna satsningar i det svenska systemet. Behoven gäller framförallt fyra delområden

- Önskemål om insatser och utlysningar från nationell nivå som bättre utgår från städernas behov och processer, liksom att nationella aktörer ska skaffa bättre förståelse för och ge stöd till operativt genomförande på lokal nivå.
- Önskemål om bättre samordning från myndighets- och finansärssidan gällande prioriteringar, utlysningar, aktiviteter – man efterfrågar en mer fokuserad, konsistent och långsiktig strategi.
- Man ser behov att diskutera vad städerna respektive myndigheterna/staten vill göra, vem som betalar och vem som ansvarar. Det finns olika prioriteringar mellan aktörsgrupper, mellan nationell, regional och lokal nivå, liksom mellan stora och små aktörer bland städer respektive företag.
- Önskemål om dialog- och samverkansfora med tydligare operativ inriktning kopplat till ovanstående.

Viable Cities kan genom det breda partnerskapet ta en roll i dessa frågor och bör bidra till förbättrad samordning i det svenska systemet genom att identifiera och kommunicera behov av samordning till ansvariga myndigheter och departement m fl. Internationaliseringsprojektet kan bidra i dessa sammanhang genom den kunskap som kommer ur omvärldsbevakningen. Vi bör t ex delta aktivt i den arbetsgrupp som drivs av Team Sweden Smart Cities, i den fortsatta utvecklingen av Smart City Sweden, och delta i eventuella andra konstellationer och sammanhang.

10.2 Exportsatsningar

Från näringslivet har uttryckts önskemål om förnyelse, utvecklat arbetssätt och ökad samverkan gällande export. Viable Cities roll är i första hand att bidra med kunskap och kontakter till de aktörer som ansvarar operativt för den sortens insatser. Det kan gälla t ex hur vi ligger till mot städer internationellt, och hur man ska hitta rätt samarbetsformer för en internationell strategi som gynnar både företag och städer. Vi kan också främja export genom att engagera företag i de olika internationella samarbeten och andra aktiviteter vi bygger upp.

10.3 Ökade internationella investeringar och etableringar i Sverige

Analysen av arbetet 2018 visar att det jämfört med på exportområdet finns färre och otydligare satsningar inom detta område, samtidigt som det är viktigt för Sverige att kunna rekrytera talanger, skaffa etableringar av verksamheter och dra investeringar till

Sverige. Det finns därför behov av en grupp som närmare analyserar området och inleder arbete med att forma en strategi för hur denna aspekt av internationalisering kan hanteras genom ökad samverkan och en samlad strategi.

11 Slutord

Att genomföra alla förslag i den här rapporten är ett omfattande åtagande. Det behövs därför en diskussion i partnerskapet, inom programledning och styrelse, samt med finansiärer för att bedöma vilka av förslagen som ska prioriteras och hur snabbt man kan förverkliga dem.

Det är dock uppenbart att ökad internationalisering är en nyckelfråga för att utveckla det svenska systemet kring smarta hållbara städer och göra Sverige till ett ledande kompetenscentrum. Omvärldsbevakning och internationell uppkoppling blir då centrala utmaningar.

Bilaga – Resultat av enkät om internationalisering

58 av 73 enkäter sammanställda (övriga saknade namn och kunde inte härledas till organisation). Fördelning bland svarande är följande

- Kommuner/kommunala organisationer 18
- Statliga organisationer 10
- Akademi 7
- Företag 23

Underlaget är ganska tydligt när det gäller de graderade frågorna om omvärldsbevakning, och ganska spretigt i delarna om tematik och geografi att bevaka, där frågorna varit öppna. Man kan notera följande övergripande saker.

Omvärldsbevakning

Internationell omvärldsbevakning bedöms som mycket viktigt eller viktigt. I förhållande till den vikt bevakningen ges dominerar bedömningen att man har lite/alldeles för lite tid för omvärldsbevakning.

När det gäller strukturerad omvärldsbevakning är det vanligaste svaret både på individnivå och på organisationsnivå att det delvis finns. Fler säger att saknas jämfört med de som säger att det finns.

Sammantaget förefaller det som att det är obalans mellan hur viktigt man bedömer internationell omvärldsbevakning vara, och vilken tid och struktur man har för att arbeta med detta.

Tematiska områden

Tematiskt finns väldigt många delområden, men tydligt är att de tre "områdena" klimat, energi och digitalisering ligger högst sammantaget. I övrigt är det svårt att utläsa några tydliga prioriteringar ur materialet, det är snarare bredden som är intressant och utmanande – hur man bevakar ett så stort och varierat område.

Städer och länder att bevaka

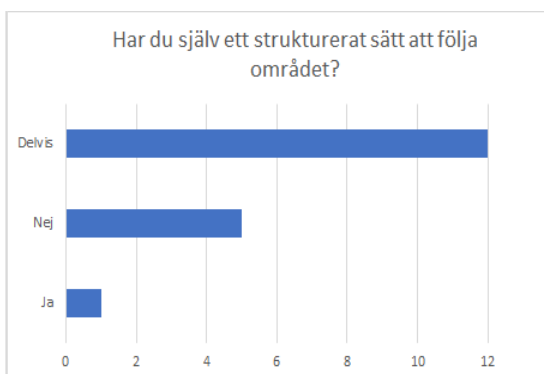
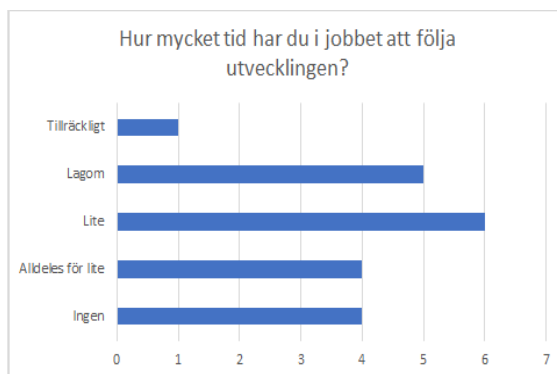
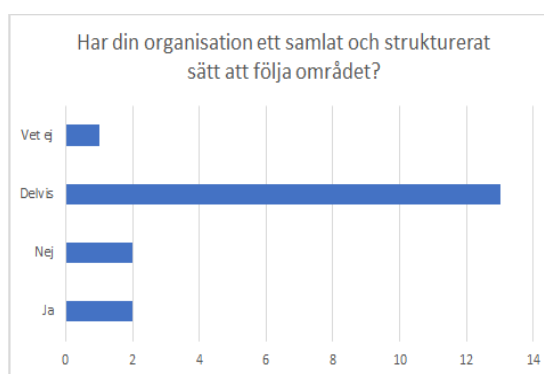
Sticker ut gör Nederländerna/Amsterdam och Köpenhamn som bedöms intressanta av många, samt i viss mån Kina/kinesiska städer. Det är tydligt att företagen ser en bredare grupp av länder som intressanta, vilket troligen bottnar i exportmöjligheter till dessa marknader.

Slutsatser blir att

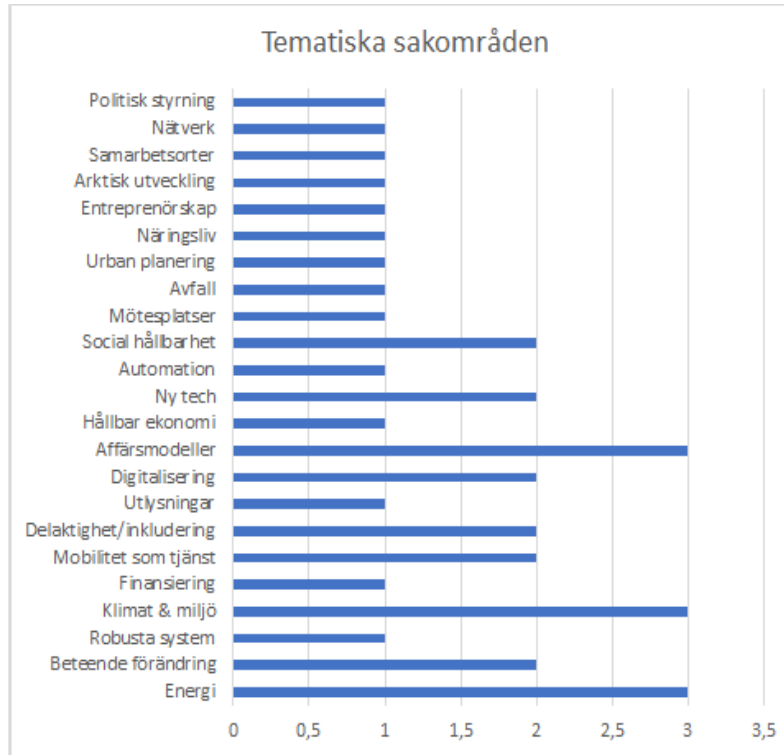
- Det finns behov av stöd inom internationell omvärldsbevakning
- Det är utmanande att bygga bevakningen kring tematiska områden p g a bredden. Alltså bör andra faktorer användas för att strukturera insatser inom området.
- Det finns många städer/länder som väcker intresse. Det finns anledning att gå vidare med några av dessa direkt eftersom så många är intresserade, medan en fortsatt bedömning och analys behöver göras för att skapa en stabilare "bevakningslista" än enkäterna er grund för.

Detta i kombination med intervjuer, workshops och projektgruppens diskussioner ligger till grund för rapportens förslag kring omvärldsbevakning.

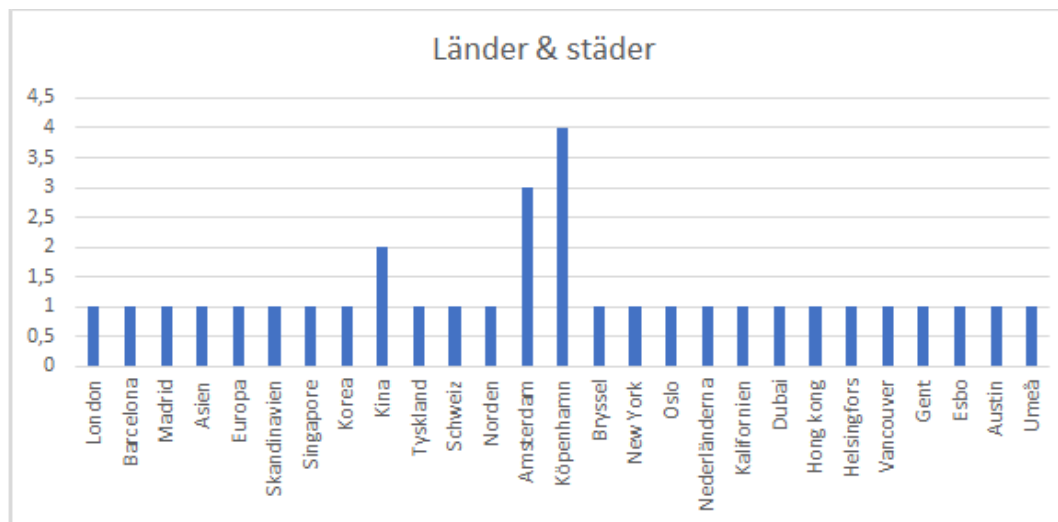
Kommuner, omvärldsbevakning

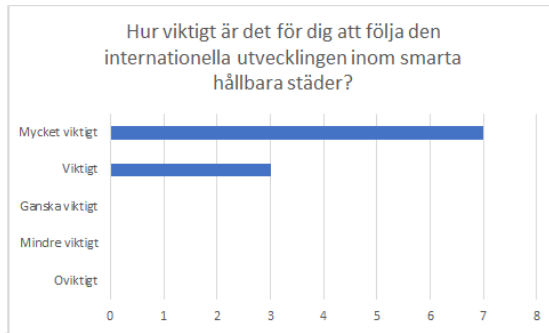
Kommuner tematiska sakområden

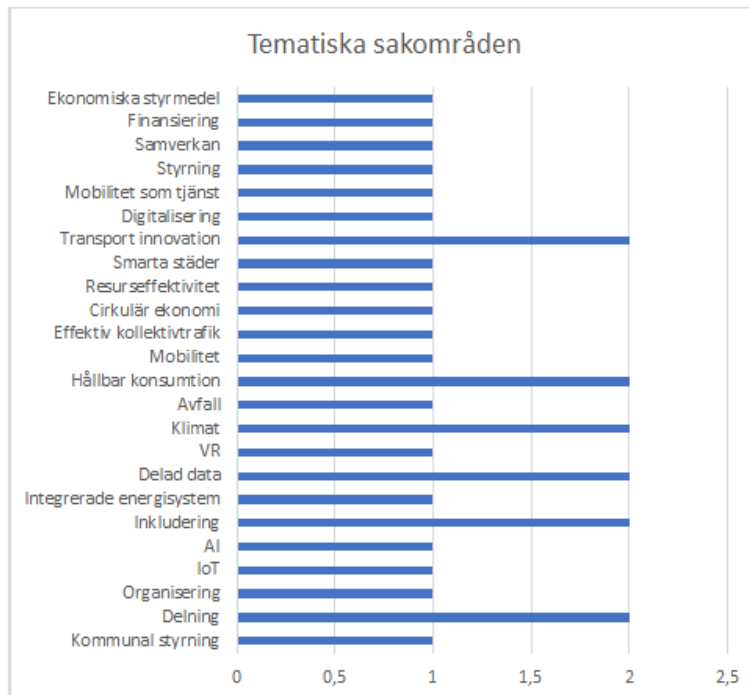
Kommuner, intressanta länder & städer

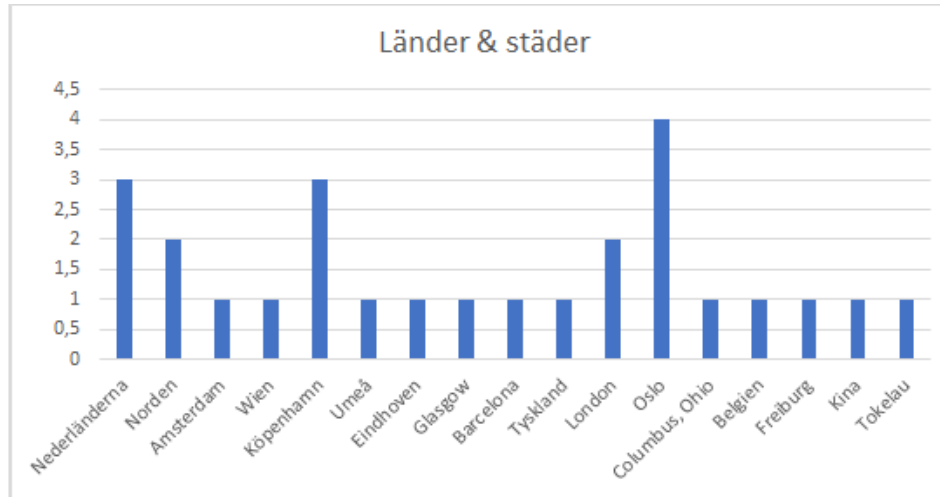
Statliga organisationer, omvärldsbevakning

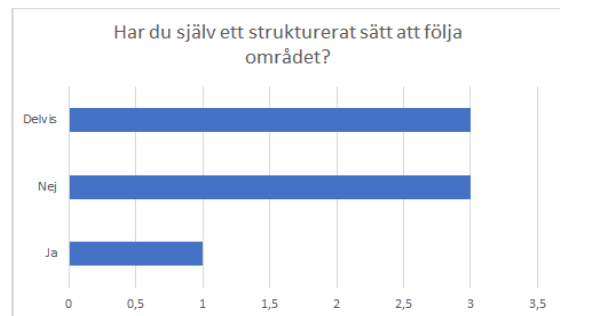
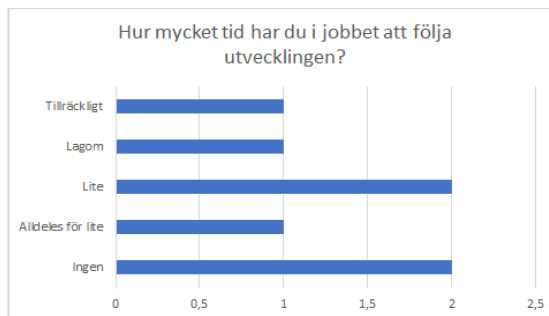
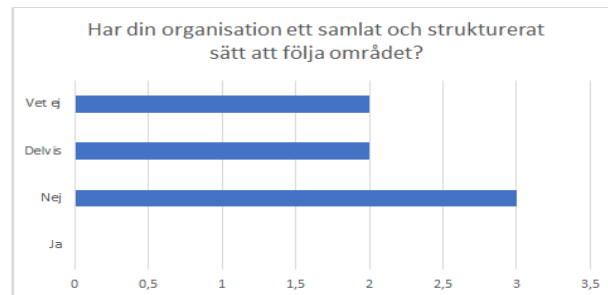
Statliga organisationer, tematiska sakområden

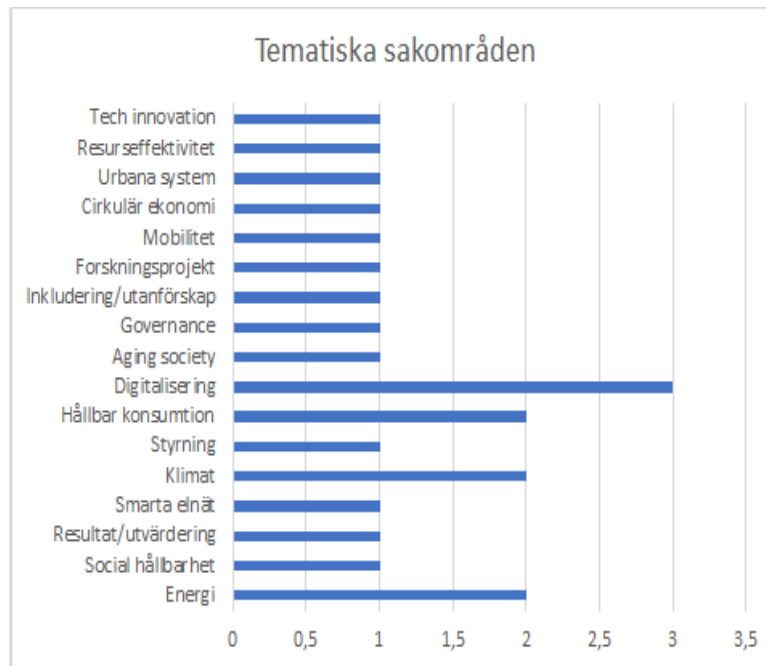
Statliga organisationer, intressanta länder & städer

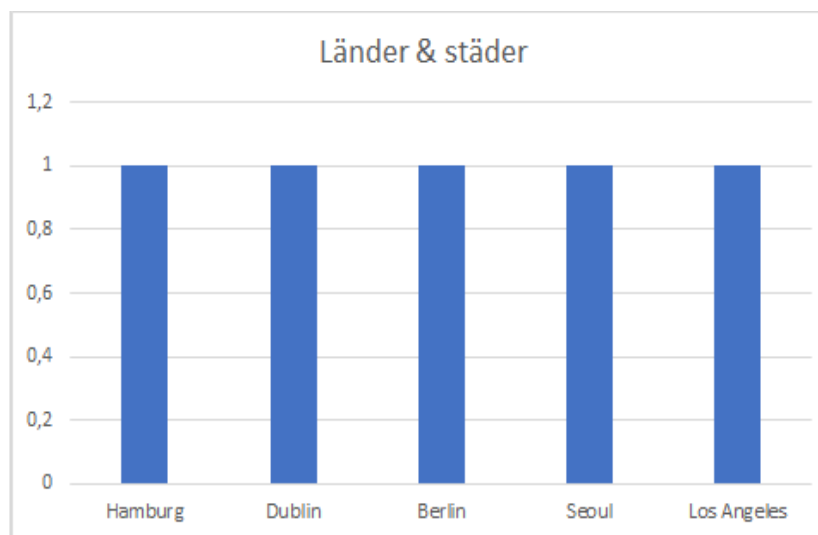
Akademi, omvärldsbevakning

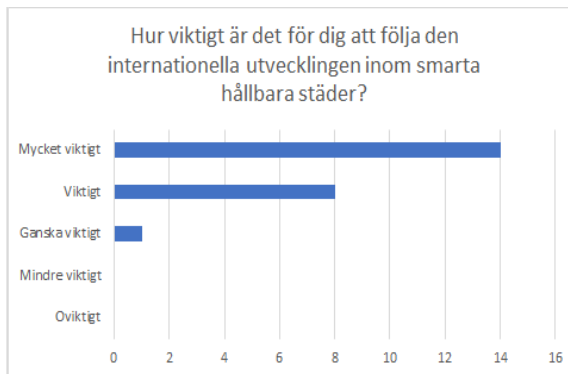
Akademi, tematiska sakområden

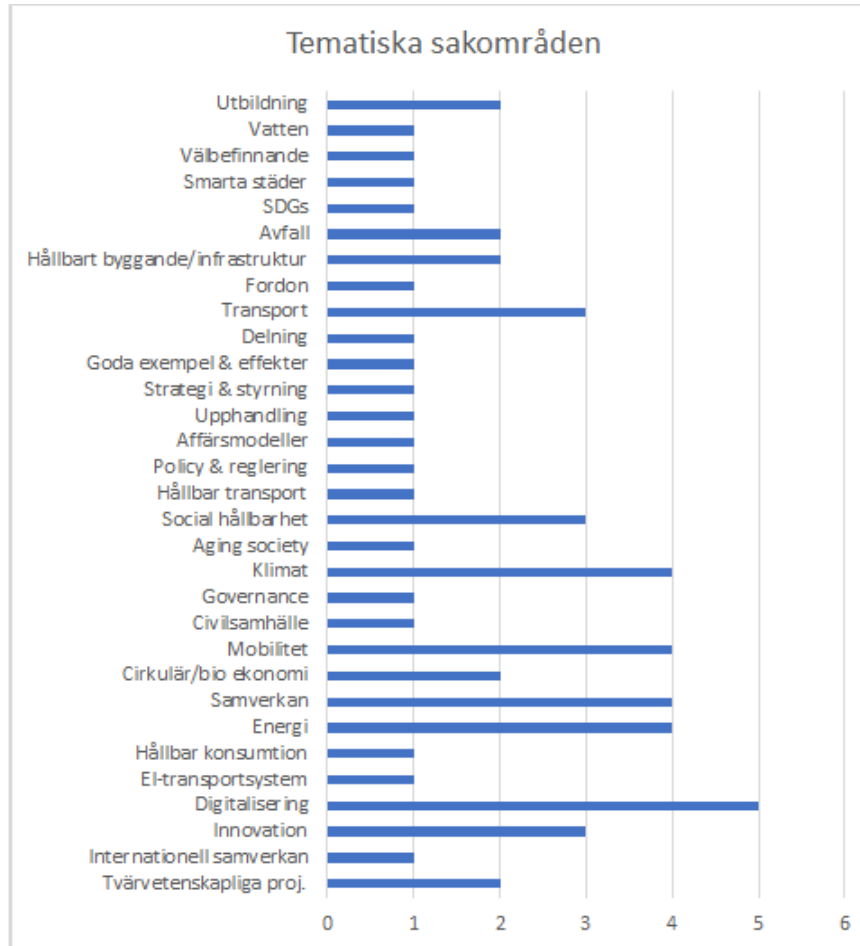
Akademi, intressanta länder & städer

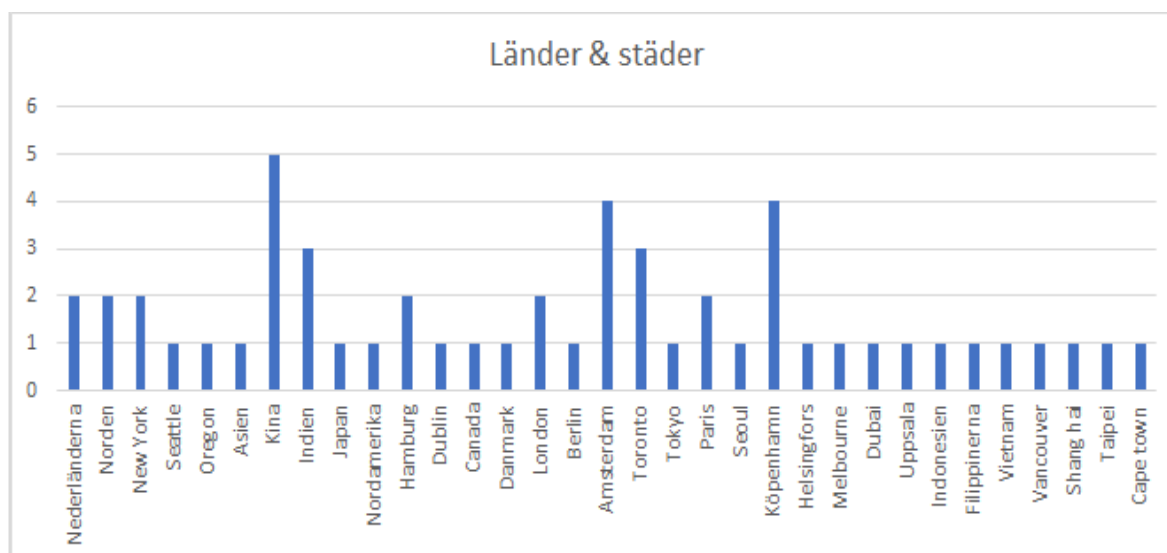
Företag, omvärldsbevakning

Företag, tematiska sakområden

Företag, intressanta länder & städer

Bilaga – Omvärldsbevakningskarta

Förslaget är endast ett utkast för fortsatt diskussion. Omvärldsbevakningskartan ska vara en lättillgänglig resurs för både medlemmar och andra i det svenska systemet kring smarta hållbara städer. Syftet är inte bevaka allt, utan att bevaka det bästa och förmedla det i en strukturerad, analyserad form. Urvalet är en preliminärt, och kommer att kompletteras.

Bilderna presenterar dels vilka huvudkategorier som används för att strukturera bevakningen, dels vilka underkategorier som används för respektive huvudkategori, samt vilka informationskategorier som presenteras för dessa. De presenterade prioriteringarna på bilderna är det första steget att bygga denna resurs och bygger på arbetet i internationaliseringsprojektet 2018 - 2019. Vid första intryck kan det verka vara relativt lite information, men beräknat på nuvarande ca 35 underkategorier med vardera kring fem informationskategorier där det kan vara 10 - 30 poster (rapporter, länkar, video, artiklar etc) för vardera blir det ca 4 500 informationsposter totalt. Det är viktigt att begränsa informationsmängden för att det ska vara hanterbart.

Närliggande SIPar skulle kunna bygga egna kartor på samma struktur och funktionalitet, men ingen separat "bild-dummy" har gjorts för detta.

Första bild – att välja kategori

Intressanta städer som bevakas

Städer

- Amsterdam (Holland)
- Barcelona
- Boston
- Dublin
- Helsingfors (Finland)
- Köpenhamn
- London
- Manchester
- Singapore
- Tel Aviv

Information

- Sammanfattande text om varför staden är utvald
- Överblick av viktiga aktörer i staden, med länkar
- Överblick viktiga sättningsområden med länkar
- Vilka viktiga projekt och nätverk man ingår i
- ViCy samarbete eller andra svenska aktörers samarbete med staden
- Eventuella kommande events

• För varje punkt i listan finns när man klickar angiven information med 10-30 olika underlag

Intressanta nätverk att som bevakas

Nätverk/motsvarande

- Climate KIC
- Covenant of Mayors
- C40
- EIP SCC
- Eurocities
- JPI Urban Europe
- Morgenstätt Network
- 100 Resilient Cities

Information

- Sammanfattande text om varför nätverket är utvalt
- Vilka som ingår i nätverket
- Viktiga sättningar med länkar
- Viktiga rapporter från nätverket
- ViCy samarbete eller andra svenska aktörers samarbete med nätverket
- Eventuella kommande events

• För varje punkt i listan finns när man klickar angiven information med 10-30 olika underlag

Intressanta aktörer som bevakas

Aktörer

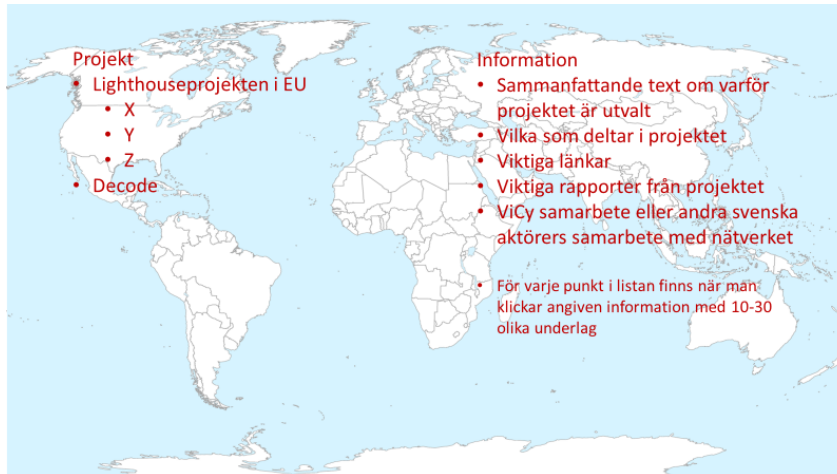
- Fraunhofer
- Connected Places
- Catapult
- Nesta
- OPSI
- WWF

Information

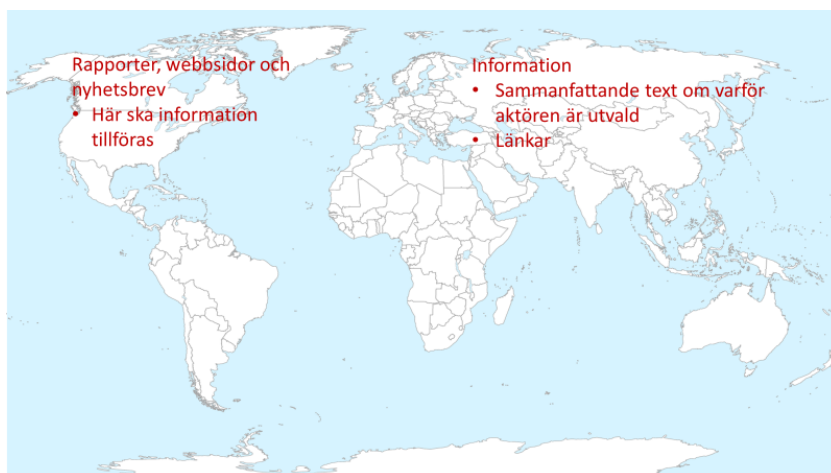
- Sammanfattande text om varför aktören är utvald
- Viktiga sättningar med länkar
- Viktiga rapporter från aktören
- ViCy samarbete eller andra svenska aktörers samarbete med nätverket
- Eventuella kommande events

• För varje punkt i listan finns när man klickar angiven information med 10-30 olika underlag

Intressanta projekt som bevakas

Intressanta rapporter, webbplatser och nyhetsbrev

Kartans funktionalitet utvecklas enligt följande

- Inledningsvis läggs information in om de objekt som valts. Dessa bevakas och uppdateras efterhand. Framåt kan ytterligare huvudkategorier eller informationskategorier tillföras. Kartan är ett levande dokument.
- De olika informationer som läggs in taggas också med nyckelord för sökbarhet. Det blir taggning både på Viable Cities olika teman/fokusområden och på andra kategorier
- Kartans information uppdateras löpande när ny information kommer. Uppdateringar markeras som nyhet under en vald period t ex en månad
- Man kan prenumerera på uppdateringar via mail
- Internationaliseringsprojektet knyter partners till sig som bidrar med förslag på uppdateringar (en mall skapas), men en kärngrupp utgör "redaktionsråd" och avgör publiceringar samt taggning

- När Viable Cities och våra partners deltar på konferenser/studieresor etc inom internationaliseringsprojektets ram skrivs korta rapporter som läggs in på kartan.
- Besökare/klick registreras så att vi lär oss vad som bevakas/intresserar

Kartans koncept, funktionalitet och innehåll utvecklas under den kommande perioden.

Bilaga – Aktörer eller motsvarande kopplat till kartläggning spelplan

Bilderna nedan ger en bild av komplexiteten i kartläggningen av spelplan gällande internationalisering i det svenska systemet respektive det internationella systemet kring smarta hållbara städer. Det finns naturligtvis en rad svenska och en mängd internationella som också är av intresse. Både mängden och aktörer och alla de projekt de driver liksom olika överlappningar mellan aktörer/nätverk/projekt, och frågor som hur man bedömer vad som är "internationalisering" gör avgränsningar och en mer komplett kartläggning mycket utmanande.

Svenska aktörskartan internationalisering, urval

Nationella initiativ

- Smart City Sweden, Team Sweden Smart City, Forum för smarta elnät, Fossilfritt Sverige, Regeringens samverkansprogram, Rådet för hållbara städer, Innovationssamverkan med Tyskland/Frankrike, SIPar, Urban ICT Arena, Plattformen för hållbar stadsutveckling, SGBC,

Bransch- och medlemsorganisationer Teknikföretagen:

- ASSET, Sweheat & Cooling, Cleantech Scandinavia, IQ Samhällsbyggnad, WWF, Simple City, Smart City Alliance, Gröna Städer, Nordic Sustainability Trade organisation, SKL - Symbio City, Cleantech Inn, Cleantech Scandinavia, SINF, SKL International, Gröna städer, SISP, RISE, IVL

Myndigheter, finansiering och rådgivning

- Energimyndigheten, Tillväxtverket, Business Sweden, Naturvårdsverket, VINNOVA, FORMAS, SIDA, Lantmäteriet, Trafikverket, Boverket, Almi Företagspartner, Connect Sverige, Enterprise Europe Network, Almi företagspartner, Exportkreditnämnden, Svenska Institutet, EIT InnoEnergy, Climate KIC,
- Svenska städer, universitet och företag med internationella kopplingar

ViableCities™
Smart, sustainable and attractive.

Internationella aktörskartan, urval

International networks

- Global Covenant of Mayors, C40 Cities, Coalition for Urban Transitions, ICLEI – local governments for sustainability and UCLG, 100 Resilient Cities, GEF's Global Platform for Sustainable Cities, EIP SCC, EU Lighthouse projects, Carbon Disclosure Project, Nordic Cities Network, Climate KIC, KIC InnoEnergy, The sharing alliance, Mission Innovation, Svenska innovationshubbar, Vinnovas utlandskontor

Climate Neutrality programmes

- USDN's Carbon Neutral Cities Illiance, Science based targeting, SBTi for Cities (CDP, WRI, WWF), C40 Emissions Neutral Cities, Deadline 2020 programme

Innovation initiatives

- EMs Cleantech Innovation Hub (NY, SF, London, Beijing), City Innovate, Climate KIC, Commonpool, 4th Generation District Heating (4GDH), Fraunhofer Institute /Morgenstadt, Future Cities Catapult, NESTA, Bloomberg Philanthropies,

Hotspots

- **Asia:** Shanghai, Shenzhen, Singapore, Seoul, Hong Kong, Taipei, Pimpri, Masdar, Melbourne
- **Europe:** Amsterdam, Barcelona, Berlin, Hamburg, Freiburg, London, Paris, Eindhoven, Manchester, Dublin, Vienna, Bristol, Glasgow
- **Nordics:** Copenhagen, Oslo, Tampere, Helsinki, Esbo
- **North America:** New York, Atlanta, San Francisco, Vancouver, Boston, Toronto, Portland
- **South America:** Bogota, Belo Horizonte, Monteria

Bilaga – projektgruppen

Projektgruppen har bestått av:

Mikael Edelstam, Miljöstrategi AB, projektledare

Jason Nielsen, RISE

Jeet Mistry, WWF

Hanna Eriksson Lagerberg, IVL

Bo Norrman, Chalmers Tekniska Högskola

Olga Kordas, KTH

Mikael Anneroth, Ericsson

Ann-Sofi Gaverstedt, Teknikföretagen

Peter Kisch, Lunds kommun

Albert Edman, Umeå kommun

Wilhelm Ast, Region Skåne